

T 3/6 Místo a úkoly všeobecné ženijní podpory

1. Úvod.
2. Charakteristika všeobecné ženijní podpory.
3. Hlavní úkoly všeobecné ženijní podpory.

1 Úvod

Ženijní vojsko je podpůrným druhem vojska k poskytování ženijní podpory operací (činností) AČR (ve společné operaci na obranu ČR, v bojových i nebojových operacích různé intenzity mimo území ČR), k vyčlenění sil a prostředků AČR k posílení integrovaného záchranného systému při řešení ohrožení v důsledku živelních pohrom a průmyslových havárií, k posílení Policie ČR a k vyčlenění (podpoře) ženijních jednotek ve prospěch operací NATO/EU. Organizační struktury ženijního vojska umožňují vytvořit prvky, které budou schopny zabezpečit modulární zasazování sil a prostředků pro plnění úkolů v míru, v období krizí i ve válečném stavu.

2 Charakteristika všeobecné ženijní podpory

Obecně lze dle místa působení a charakteru operace rozdělit hlavní úkoly ženijního vojska AČR do tří skupin:

- úkoly plněné na vlastním území v České republice (ČR) v době míru;
- úkoly plněné při ohrožení ČR na vlastním území;
- úkoly plněné mimo území ČR.

Všeobecnou ženijní podporu operace lze charakterizovat jako plánovanou a dlouhodobou přípravu a také realizaci nejsložitějších opatření ve prospěch probíhajících či budoucích operací, jakož i ty úkoly, které jsou spojeny s dlouhodobým působením společných (mnohonárodních) sil v průběhu všech období operace. Úkoly ženijní podpory operace v rámci všeobecné ženijní podpory budou zpravidla plněny v delším časovém období a více se budou opírat o účelově plánovaná a sestavená řešení.

Dle standardizačního dokumentu ATP-3.12.1 je výčet úkolů všeobecné ženijní podpory následující:

- nouzové zásobování vodou;
- výstavba přístávacích zařízení pro letectvo;
- oprava poškozených letišť;
- zajištění a údržba staveb a jejich technického vybavení;
- údržba a výstavba hlavních zásobovacích cest;
- pyrotechnická asanace (EOD – likvidace výbušného materiálu);
- železnice a přístavy;
- skladování a distribuce pohonných hmot;
- zabezpečení informacemi o zemském povrchu;

- dekontaminace od chemických, biologických, radiologických a jaderných látek;
- nouzové zásobování energiemi;
- potápěčské práce v rámci zabezpečení bojových operací;
- ženijní opatření ochrany vojsk.

Tento standardizační dokument byl Českou republikou přijat s těmito konkrétními výhradami z hlediska realizace některých z výše uvedených úkolů v AČR:

- Nouzové zásobování vodou jednotek všech druhů vojsk je v rámci AČR v gesci (v odpovědnosti) orgánů a jednotek logistiky. Ženisté AČR zabezpečují (poskytují) nouzové zásobování vodou pouze pro svoji potřebu.
- Stavba železnic a přístavů, resp. jejich udržování, není v působnosti ženijního vojska AČR.
- Za skladování a distribuci pohonných hmot tento úkol, plněný v rámci všeobecné ženijní podpory, ženijní vojsko AČR neodpovídá, je v gesci orgánů a jednotek logistiky. Podpora plnění tohoto úkolu bude velmi limitována.
- Všeobecná geografická podpora je poskytována geografickou službou AČR. Ženisté AČR se podílí v této souvislosti na analýzách terénu.
- Všeobecně CRBN (dekontaminace) je speciálním úkolem CRBN jednotek. Podpora CRBN (dekontaminace) je ženijním vojskem poskytována pouze na podporu činnosti záchranného útvaru jako součást humanitární základny.

Poskytování všeobecné ženijní podpory činnosti vojsk bude realizováno ve všech druzích operací a ve všech prostorech operace, ale zpravidla jinde, než kde budou realizována opatření bojové ženijní podpory. Mnoho z úkolů této formy podpory operace bude plněno především v týlových prostorech operace.

Nezbytným předpokladem pro úspěšnou realizaci úkolů všeobecné ženijní podpory bude navázání a udržování detailní součinnosti a spojení v prostoru operace mezi jednotkami ženijního vojska, jednotkami dalších druhů vojsk v rámci úkolového uskupení, včetně představitelů mezinárodních organizací, působících v prostoru operace.

3 Hlavní úkoly všeobecné ženijní podpory

Podíl na nouzovém zásobování vodou

Nouzové zásobování vodou je jedním z úkolů všeobecné ženijní podpory, který ženijní vojsko není schopno plnit vzhledem ke stávajícímu vybavení prostředky pro těžbu a úpravu vody. Ženijní prapory jsou schopny prostřednictvím svých rot logistiky zabezpečit vodou jen vlastní jednotky (manipulaci – převoz a dočasné skladování vody). Z hlediska těžby a úpravy vody má rota logistiky k dispozici jednu úpravnu vody ÚV-2000. Ženijní jednotky jsou ale schopny provádět ženijní průzkum terénu se zaměřením na zdroje vody, upravovat terén pro zřízení vodní stanice a distribuci vody.

Nouzové zásobování vodou jednotek všech druhů vojsk je v rámci AČR v gesci (v odpovědnosti) orgánů a jednotek logistiky. Ženisté AČR zabezpečují (poskytují) nouzové zásobování vodou pouze pro svoji potřebu.

Výstavba přistávacích zařízení pro letectvo

Výstavba přistávacích zařízení pro letectvo zahrnuje plánování a realizaci výstavby zařízení pro přistávání, čištění prostorů a zabezpečení odpovídajících sestupových a vzletových úhlů jak pro vrtulníky, tak pro taktické letectvo (v omezeném rozsahu).

Pro plnění tohoto úkolu jsou předurčeny jednotky ženijních stavebních rot, ale úkol jsou schopny plnit i další jednotky ženijního vojska. Pokud by se jednalo o budování letišť pro bojové a nákladní letouny, které si vyžaduje zpevnění terénu formou živičných koberců, není tato jednotka schopna plnit vzhledem ke svému vybavení.

Oprava poškození letišť

Úkoly spojené s opravou poškození letišť bude plnit především ženijní stavební rota. Pro opravu budov a jiných zařízení, které se na letišti nacházejí, lze využít také četů úpravy objektů a jednotky ženijní stavební roty. Zkušenosti z plnění tohoto úkolu jsou jen dílčí, jako například zpevňování betonových desek na letišti v Ruzyni. Ženijní vojsko je schopno úkoly spojené s opravou vzletových (přistávacích) drah, parkovacích ploch, odvodňovacího systému, odstraňováním sněhu, vody, prachu a dalších nežádoucích předmětů plnit v plném rozsahu.

Zajištění a údržba staveb a jejich technického vybavení

Pro plnění tohoto úkolu jsou k dispozici ženijní stavební čety, čtyři horizontálních a vertikálních konstrukcí ženijních stavebních rot. Tyto jednotky mají potřebné vybavení, se kterým jsou schopny v určitém rozsahu stavět a udržovat budovy a jejich technické vybavení. Zkušenosti z plnění tohoto úkolu nebyly zatím našimi jednotkami získány. Ženijní vojsko je schopno úkol plnit v rozsahu daném možnostmi uvedených jednotek ženijních stavebních rot.

Údržba a výstavba hlavních zásobovacích cest

Pro plnění tohoto úkolu lze využít ženijní stavební čety a čtyři horizontálních konstrukcí ženijních stavebních rot, případně ženijní strojní četou ženijní roty. Tyto jednotky mají potřebné vybavení (zemní stroje), se kterým jsou schopny v určitém rozsahu udržovat a případně budovat zásobovací cesty. Zkušenosti z plnění tohoto úkolu nebyly zatím získány, ale jednotky ženijního vojska jsou tento úkol schopny plnit. Ženijní vojsko je schopno úkol plnit v rozsahu daném možnostmi uvedených jednotek. Skutečné možnosti jednotek budou záviset na konkrétním druhu práce, třídě zpracovávané horniny a na řadě dalších podmínek.

Odstraňování výbušného materiálu (EOD)

Odstraňování výbušného materiálu (EOD), jako úkol všeobecné ženijní podpory, se týká jednotek všech druhů vojsk a je plněn v rozsahu, který odpovídá jejich předurčení, vybavení ženijními prostředky a způsobu plnění úkolů. Jednotky ženijního vojska sehrávají při likvidaci výbušného materiálu v rámci realizace ženijních opatření ochrany vojsk rozhodující roli. Vzhledem ke svému předurčení, organizaci a vybavení jednotek EOD ženijními prostředky se tyto jednotky významně podílí na ženijní podpoře činnosti vojsk likvidací výbušného materiálu.

Jsou schopny:

- provádět průzkum k určení přítomnosti výbušného materiálu a určení jeho povahy;

- lokalizovat a identifikovat konvenční i nekonvenční nevybuchlou munici a improvizovaná výbušná zařízení (IED);
- neutralizovat nebo ničit nevybuchlou munici a improvizovaná výbušná zařízení;
- podílet se na obnově letišť a očistě okolí pracovních prostorů letecké základny od min a nevybuchlé munice (UXO);
- zpracovávat a poskytovat informace vlastním jednotkám ve vztahu k výbušnému materiálu a improvizovaným výbušným zařízením;
- provádět očistu prostorů skladů munice po nehodovém výbuchu;
- poskytovat podporu prohledávacím a odminovacím operacím, ochraně VIP;
- poskytovat technickou podporu při vyšetřování incidentů s výbušným materiálem;
- plánovat, organizovat a provádět operace k odstraňování výbušného materiálu.

Z hlediska předurčení a použitelnosti jednotek ženijního vojska jsou to především roty EOD, vybavené prostředky k likvidaci výbušného materiálu v zájmových prostorech (cesty pro přesun, stanoviště pro plnění úkolů, prostory základen a jejich perimetry). Ženijní vojsko je schopno tento úkol plnit v rozsahu daném možnostmi jednotek EOD. Skutečné možnosti jednotek budou záviset na konkrétní situaci v prostoru operace.

Podíl na dekontaminaci od chemických, biologických, radiologických a jaderných látek

Všeobecně CRBN (dekontaminace) je speciálním úkolem CRBN jednotek. Plnění tohoto úkolu všeobecné ženijní podpory je AČR v gesci chemického vojska. Jednotky ženijního vojska se mohou vzhledem k svému vybavení zemními stroji podílet na odstraňování kontaminované zeminy. Úkol může být plněn například formou podpory činnosti záchranného útvaru jako součást podpory humanitární základny. Ženijní vojsko je schopno úkol plnit v rozsahu daném možnostmi ženijních prostředků, především strojů pro zemní práce. Skutečné možnosti jednotek při odstraňování kontaminované zeminy budou záviset na konkrétní situaci a rozloze kontaminované plochy.

Podíl na nouzovém zásobování energiemi

Doktrína bojového použití ženijního vojska pozemních sil stanovuje ženijním jednotkám také povinnost spočívající v budování základen a v realizaci nouzového zabezpečení elektrickou energií. Nouzové zabezpečení je zde uváděno jako schopnost ženijních jednotek zabezpečit sama sebe po dobu alespoň sedmi dnů. Poté povinnost přebírají jednotky logistiky. Pokud se nejedná o krizové stavy, mají tento úkol na starosti pouze jednotky logistiky, podobně jako u zabezpečení vodou.

Potápěčské práce v rámci podpory bojových operací

K plnění tohoto úkolu všeobecné ženijní podpory jsou z jednotek ženijního vojska AČR použitelná jen ženijní průzkumná družstva ženijních průzkumných čet všech ženijních praporů, která mají ve svém vybavení potápěčské soupravy a přetlakovou komoru. Ženijní průzkumná družstva jsou předurčena také k provádění potápěčských prací v rámci ženijního průzkumu stávajících mostů a pro zřízení přepravišť přes vodní překážky, ale jen ve prospěch jednotek ženijních praporů.

Ženíjní opatření ochrany vojsk

Ženíjní opatření ochrany vojsk, jako úkol všeobecné ženijní podpory, se týká jednotek všech druhů vojsk a je plněn v rozsahu, který odpovídá jejich předurčení, vybavení ženijními prostředky a způsobu plnění úkolů.

Jednotky ženijního vojska sehrávají při realizaci ženijních opatření ochrany vojsk rozhodující roli. Vzhledem ke svému předurčení a vybavení ženijními prostředky se významně podílejí formou ženijní podpory na realizaci ženijních opatření ochrany vojsk. Jsou schopny budovat především ochranné stavby a upravovat stávající objekty, zřizovat zátarasy, plnit úkoly v oblasti průzkumu a také klamání protivníka. Z hlediska použitelnosti jsou to především ženijní a stavební jednotky vybavené prostředky k úpravě terénu (cest, prostorů základů a jejich perimetrů).